

Dnr: U2025/02279

u.remissvar@regeringskansliet.se
u.s.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar En förbättrad elevhälsa (SOU 2025:113)

Sammanfattning

Stiftelsen Allmänna Barnhuset tillstyrker i huvudsak utredningens förslag och är positiva till utredningens ambition att förtydliga och bredda elevhälsans uppdrag, stärka dess förebyggande och främjande arbete samt att förbättra samverkan mellan skola, hälso- och sjukvård och socialtjänst. Vi är också positiva till de åtgärder som föreslås i syfte att skapa en likvärdig elevhälsa nationellt. Vidare är det positivt att utredningen lyfter att vissa elevgrupper har en ökad risk för ohälsa, såsom barn som placerats utanför det egna hemmet eller utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck och att dessa elever ska ges stöd inom ramen för elevhälsan. Vi ser också positivt på förslaget om en samordnande funktion i elevhälsan med uppdrag att samordna insatser från skola, socialtjänst och hälso- och sjukvård. Detta är ett viktigt steg för att minska risken att barn inte får tillgång till den stöd och den behandling som de behöver och har rätt till.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset vill dock framhålla att vi bedömer att flera av utredningens förslag behöver förtydligas, kompletteras eller justeras för att i praktiken möta behoven hos de barn som löper särskilt stor risk för psykisk och fysisk ohälsa. Även om utsatta grupper nämns saknas en fördjupad analys av hur våldsutsatthet, omsorgsbrist, att leva med en förälder med svårigheter och placering påverkar barns skolgång och hälsa.

Vidare ser Stiftelsen Allmänna Barnhuset en risk vad gäller gränsdragningen mellan elevhälsan, socialtjänsten och hälso- och sjukvården och hur man kommer säkerställa att barn i särskilt utsatta situationer får rätt stöd på rätt nivå utifrån deras behov

Synpunkter avseende gruppen placerade barn

Exempelvis har placerade barn som grupp mycket låga skolresultat och en hög andel fysisk och psykisk ohälsa. Enligt SKR och Socialstyrelsen nådde endast omkring hälften av elever placerade i samhällsvård gymnasiebehörighet 2023. Det finns ett flertal specifika riskfaktorer som exempelvis erfarenheter av våld och bristande omsorg. Omplaceringar som leder till skolbyten och andra avbrott i relationer är vanligt förekommande och medför risk för missade vaccinationer och uppföljningar av fysisk, psykisk och oral hälsa. Intentionen i betänkandet är god och framför allt en förstärkning av samordning när det gäller stöd bör gagna utsatta grupper som placerade barn, men placerade barn riskerar fortfarande att bli osynliga som egen grupp. Vi saknar specifika

reformer just för dem när det kommer till hälsosamtal, avtal med regionen och samverkan med socialtjänsten och andra berörda.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset lämnar nedan kommentarer endast på de av utredningens förslag där vi har synpunkter på förslaget. Övriga förslag tillstyrks utan kommentarer.

Kommentarer på utredningens förslag

6.1. Förslag om förtydligande och uppdrag

Förslag: Elevhälsans syfte och uppdrag ska förtydligas och breddas.

Elevhälsan ska skapa förutsättningar för och stödja elevernas lärande, hälsa och utveckling.

I arbetet med att stödja elevernas hälsa ska elevhälsan främja elevernas fysiska, psykiska och sociala hälsa samt förebygga och tidigt identifiera ohälsa.

För att fullgöra sitt uppdrag ska elevhälsan genomföra medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser.

Elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå. Arbetet ska ske tvärprofessionellt och i samverkan med lärare och övrig skolpersonal.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om elevhälsans syfte och uppdrag.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset tillstyrker förslaget. Stiftelsen Allmänna Barnhuset ser dock en risk för otydlig gränsdragning mellan elevhälsans utökade uppdrag och hälso- och sjukvårdens samt socialtjänstens ansvar. Detta gäller särskilt för barn i social utsatthet och barn med komplex problematik. För dessa barn är det avgörande att deras behov identifieras och hanteras inom rätt system och att elevhälsan inte ges ett ansvar som riskerar att ersätta nödvändiga skydds- och stödinsatser.

Förslag: Inför varje stort hälsobesök ska eleverna ges möjlighet att besvara en nationellt framtagen hälsoenkät. I de fall vårdnadshavare kallas till hälsobesöket ska även de ges möjlighet att besvara en hälsoenkät om elevens hälsa.

Bedömning: Regeringen bör ge Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten i uppdrag att, tillsammans med Skolverket, ta fram en hälsoenkät som ska ligga till grund för de stora hälsobesöken anpassad till respektive skolform samt ett stöd för att analysera enkätsvaren.

6.6.3. En hälsoenkät ska ligga till grund för hälsobesöket

Stiftelsen Allmänna Barnhuset tillstyrker förslaget. Vi vill dock betona att det finns behov av att anpassa och tillgängliggöra hälsoenkäten för att säkerställa att samtliga elever har möjlighet att svara på frågorna. Detta gäller dels för elever i de anpassade skolformerna, dels för de elever som har kognitiva eller språkliga svårigheter som går i de ordinarie skolformerna.

Vidare ser vi positivt på förslaget att hälsoenkäten ska inkludera våld och utsatthet och vill särskilt påtala behovet av att inkludera alla olika former av våld. Att ställa frågor om våld vid hälsosamtal ökar möjligheterna till tidig upptäckt och adekvata insatser. Även frågor om vanliga riskfaktorer för våldsutsatthet, såsom att vara anhörig till en vuxen med svårigheter, placering, eller att själv ha en funktionsnedsättning bör inkluderas. Stiftelsen Allmänna Barnhuset vill betona att utökade hälsobesök och hälsosamtal förutsätter personal med adekvat kompetens att på ett barnanpassat, tryggt och professionellt sätt ställa frågor om våld, omsorgsbrist och andra svåra livserfarenheter, samt att kunna hantera de svar som kan framkomma. Hälsosamtalen skulle kunna ha en viktig funktion. Det visar exempelvis uppföljningar av de lagstadgade hälsoundersökningar som ska ske vid en placering.

6.7. Förstärkta möjligheter för insatser för lättare fysiska och psykiska vårdbehov

Förslag: Elevhälsan ska erbjuda elever hälso- och sjukvårdsinsatser för lättare fysiska och psykiska vårdbehov.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset tillstyrker förslaget, men ser att det finns en risk att möjligheten att ge insatser på individnivå går ut över det förebyggande och främjande arbetet. Det finns även en risk för ansvarsförskjutning från hälso- och sjukvården till elevhälsan, vilket vi tror vore olyckligt. Det behövs stabila strukturer med en tydlig avgränsning vad gäller ansvaret mellan regionens hälso- och sjukvård respektive elevhälsan för att garantera att tid avsätts till främjande och förebyggande arbete. Att utveckla en hälsosam lärmiljö och stärka elevernas skolanknytning är ett viktigt arbete för att främja skolnärvaro och psykisk hälsa. Om dessa delar urholkas riskerar elevhälsans arbete att kantra så det blir en övervikt av åtgärdande arbete.

6.8.2. Vid varje skolenhet ska det finnas en samordnande funktion som ansvarar för att samordna insatser

Förslag: Rektorn ska utse en samordnande funktion i elevhälsan som ansvarar för att samordna insatser för enskilda elever och samverka med socialtjänsten och regionens hälso- och sjukvård för att säkerställa att elevens behov tillgodoses i skolan. Bestämmelsen gäller för grundskolan, anpassade grundskolan, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset tillstyrker införandet av en samordnande funktion inom elevhälsan. Funktionen behöver ges ett tydligare barnskyddsperspektiv, specificerade kompetenskrav, förtydligande av rollen samt ett tydligt mandat. Skolfam är en välbeprövad samverkansform för barn i familjehem som syftar till att stärka deras skolresultat. Den visar att tydlighet i mandat, systematik, respekt för varandras roller och kunskap om de inblandades förutsättningar och byggande av relationer är bärande delarna i ett fungerande samarbete. Förslagsvis kan uppslag till samverkansformer inspireras av Skolfam, och andra välfungerande samverkansmodeller. Avseende samordning gällande kontinuitet i skolgången för placerade barn vill vi gärna lyfta fram att SAMS (socialstyrelsen.se) som är ett stöddokument för en sammanhållen skolgång ger god vägledning. SAMS är ett stöd för socialtjänstens och skolans samverkan för att placerade barn och unga ska få en kontinuerlig skolgång, när placeringen medför ett skolbyte.

I beredningen av remissen har Amanda Nyberg och Agneta Ingvarsson deltagit.

2026-05-13

Linda Ljunggren Syding

Generalsekreterare

Beatrice Ask

Ordförande